

DOI 10.36074/logos-04.04.2025.079

ВОЛОНТЕРИ-ГЕРОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНСЬКИХ ФІЛЬМАХ

Алфьоров Микита Андрійович¹

1. аспірант факультету Аудіовізуального мистецтва та медіатехнологій
Харківська державна академія дизайну і мистецтв, УКРАЇНА
ORCID ID: 0009-0008-5037-7638

Волонтер на війні — це людина, яка безоплатно надає допомогу в умовах військового дій, не є частиною офіційної армії або державних структур. Його діяльність може бути різноманітною і включати допомогу в тилу, а також безпосередньо на фронті, залежно від ситуації. Події російсько-української війни продемонстрували велику стійкість українського народу, його рішучість протистояти агресорові. Активною частиною нашої нації, яка долучилась до спротиву ворогові стали волонтери, як українські, так і іноземні. Деякі волонтери працюють медиками, надаючи допомогу пораненим бійцям та громадянам, допомагаючи лікарям в польових госпіталях, забезпечуючи евакуацію поранених або транспортування медичного обладнання. Евакуація людей та тварин під обстрілами з прифронтових територій та небезпечних місць – це ще одне з основних завдань, з яким волонтери стикаються в умовах війни. Зрозуміло, що волонтери, які беруть участь в евакуації, відіграють ключову роль у порятунку життів та наданні допомоги нужденним. Ворожі війська, заміновані землі, обстріли – усі ці ризики завжди супроводжують волонтерів, які зараз працюють в Україні та допомагають цивільному населенню.

Героїзм волонтерів на війні проявляється в їхньому добровільному ризику заради порятунку життя інших, у наданні допомоги поза державною. Це не просто виконання обов'язку, це є актом безкорисливої жертвності, відданості справі та людяності у найскладніших та найскладніших умовах. Добровільна жертвність, допомога у найжорсткіших умовах, відповідальність за життя інших, робота за умов постійної загрози, психологічна підтримка та солідарність, безкорисливість, самовідданість у крайніх моментах, стійкість та тривалість – ці риси героїзму волонтерів свідчать про те, що це люди, які

виконують доволі складні та різноманітні завдання. Сила цивільної відповідальності, яку волонтери демонструють на війні, є джерелом героїчної поведінки, коли важливі рішення приймаються з холоднокрівністю та прагматизмом, щоб підтримати життя тих, хто цього потребує. Отже, героїзм волонтерів на російсько-українській війні — це вчинки, які відновлюють віру в людяність навіть у найтемніші часи новітньої історії.

Ігрова воєнна драма, копродукційний литовсько-французько-українсько-польський кінопроект «Іній» (реж. Ш. Бартас) створена в 2017 р., розповідає історію литовця Рохаса, який допомагає перевести гуманітарну допомогу з Литви до села Карлівка, розташованого біля самої гущі бойових дій між донецькими сепаратистами та українською армією. Волонтери, які потрапили у вир війни, були змушені подолати певну психологічну кризу, осмислити нові засади людяності в екстраординарних умовах. Українські продюсери В.Філіппов та О.Єршова забезпечили знімальній групі проекту умови, які доводили достовірність атмосфери «сірої зони» в Україні воєнного часу. Емоційне напруження ігрового фільму, яке передавало не тільки психологічні проблеми персонажів, але й умови, в яких опинились волонтери, справило враження на глядацьку аудиторію, хоч і викликав дискусію в професійних колах.

21 січня 2022 р., ще до повномасштабного вторгнення агресора на територію України, в Білій Церкві відбувся прем'єрний показ документального фільму «Voluntarius» (реж. С.Пархомов) Допомога людям на окупованих територіях нашої країни, героїчна поведінка людей, які допомагали біженцям, гуманні цінності та людяність волонтерів з білоцерківської громади – про це фільм «Voluntarius».

Про це йдеться також і в документальному кінопроекті «Міста та їхні герої» (реж. О. Гібелінда та А. Литвиненко). В шести короткометражних документальних фільмах, знятих у Харкові, Миколаєві, Чернігові, Охтирці, Баштанці та Іванкові, також репрезентовані історії про волонтерів. Фільм «Миколаїв. Смак перемоги» – це історія про місцевого пивовара Дмитра Волощенко, який до російсько-української війни займався виробництвом пива. З перших днів повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року Дмитро став волонтером. Допомога людям у рідному Миколаєві стала сенсом його життя. Ще дві історії волонтерів-героїв російсько-української війни містить кіноальманах «Міста та їхні герої»: історія Павла Ігнатченка, звукорежисера та громадський діяча з Охтирки Сумської області, який разом зі своїми друзями організував майстерню з виготовлення військових аптечних підсумків, які відправлялися на фронт (фільм «Охтирка».

SECTION 30.
CULTURE ET ART

Місце сили») та історія Артема Ракітіна, одного з тих, хто рятував життя мешканців міста на початку російської облоги 2022 року в Чернігові (фільм «Чернігів. Виїхати, щоб повернутися»). Те, що кіноальманах «Міста та їхні герої» був відібраний до спеціальної програми «Хроніки війни» 14-го Одеського міжнародного кінофестивалю (Чернівці, 19-26 серпня 2023 р.), свідчить про увагу до цього не тільки з боку широкої глядацької аудиторії, але й професійної спільноти.

Отже, віддзеркалення діяльності волонтерів, які допомагають українцям в їх боротьбі з агресором в українському кіно лише розпочинається, втім фільми про волонтерів вже стали вагомою частиною українського «героїчного» кіно 2024-2025 рр.